

Handläggare
Caroline Holmström
Telefon: 08-50800815

Till
Förskolenämnden
2025-02-18

Rutiner på våra förskolor

Svar på skrivelse från Sophia Granswed Baat (M), Åsa Nilsson Söderström (L) och Ismail Ali (C)

Förvaltningens förslag till beslut

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Sophia Granswed Baat (M), Åsa Nilsson Söderström (L) och Ismail Ali (C) har till förskolenämnden lämnat skrivelsen ”Rutiner på våra förskolor”. I skrivelsen ställs frågor om det finns rutiner för blöjbyten och toalettbesök samt om ensamarbete förekommer på stadens förskolor. Vidare lyfts frågor om medarbetarnas utbildning kring barns utsatthet, med särskilt fokus på att identifiera övergrepp på barn.

Förskoleförvaltningen är av uppfattningen att Stockholms stads förskolor har etablerade rutiner för blöjbyten, toalettbesök och barns integritet, samt bedriver förebyggande arbete mot övergrepp på barn. Det finns stadsövergripande riktlinjer, såsom Säker förskola och akutmatris, som stöd för arbetet med barns trygghet, integritet och säkerhet.

Det finns behov av fortsatt utveckling i att öka kompetenserna inom området med barns utsatthet och barn som riskerar fara illa, varför förskoleförvaltningen har initierat utbildningsinsatser under 2024.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Bakgrund/Ärendet

Sophia Granswed Baat (M), Åsa Nilsson Söderström (L) och Ismail Ali (C) har till förskolenämnden lämnat skrivelsen ”Rutiner på våra förskolor”. I skrivelsen ställs frågor om förskolorna har rutiner för blöjbyten, toalettbesök samt om ensamarbete förekommer på stadens förskolor. Vidare ställs frågor om medarbetare får utbildning gällande barns utsatthet och då med fokus på att identifiera övergrepp på barn. Frågeställarna relaterar inkomna

frågor till den senaste tidens medierapportering kring övergrepp mot barn i förskolan i andra kommuner och frågor därför hur rutiner på förskolor ser ut avseende förskolepersonal och barn på stadens förskolor. Följande frågor ställs i skrivelsen:

- 1. Hur ser rutinerna ut vid toalettbesök och blöjbyten?*
- 2. Hur ser rutinerna ut på eftermiddagar och kvällar; finns det tillfällen då en pedagog/barnskötare är ensam med barn på förskolan?*
- 3. Får förskolepersonalen utbildning i hur man kan märka/upptäcka om ett barn har blivit utsatt för övergrepp?*
- 4. Om övergrepp på ett barn i förskolan skulle uppstå; hur ser rutinerna ut för det.*

Förskoleförvaltningens synpunkter och förslag nedan baseras på enkätsvar från rektorer inom stadens kommunala förskolor. Enkäten skickades till skolchefer/rektorer i december 2024 med en svarsfrekvens på cirka 40 procent. Svaren på frågorna 1–3 har besvarats genom enkäten, fråga 4 besvaras utifrån stadsövergripande rutiner.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande utveckling.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 10 februari 2025. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 12 februari 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I Stockholms stad finns övergripande riktlinjer för barnsäkerhet i kommunala förskolor, Säker förskola¹. Detta dokument reglerar rutiner för barns trygghet, integritet och säkerhet, bland annat ska handlingsplaner för barn som far illa, hot och våld, brott mot barn finnas i alla stadsdelar. Analys visar att stadens kommunala förskolor arbetar utifrån etablerade rutiner vid blöjbyten och för barns integritet samt förebyggande arbete mot sexuella övergrepp.

Nedan följer frågeställningarna i kursiv stil, följda av förvaltningens svar.

Hur ser rutinerna ut vid toalettbesök och blöjbyten?

Rutiner för hygiensituationer samt integritetsbehov vid toalettbesök och blöjbyten finns i respektive stadsdelsförvaltning.

Hygienrutinerna finns anslagna med bilder och text vid toalett och

skötbord för att säkerställa att rutinerna efterlevs. Exempelvis får barnen vid toalettbesök hjälp med handtvätt, handskar används alltid och pottor rengörs och desinficeras kontinuerligt. Rutinerna innefattar att det är ordinarie medarbetare som hjälper barnet, nya vikarier utför inte dessa arbetsuppgifter.

Hur ser rutinerna ut på eftermiddagar och kvällar; finns det tillfällen då en pedagog/barnskötare är ensam med barn på förskolan?

För att säkerställa en god bemanning under de tider flest barn är närvarande kan det förekomma ensamarbete, i första hand vid öppning och stängning. Enligt enkätsvaren från rektorerna kan även medarbetare vara ensamma med en mindre grupp barn under undervisningstid, även om det inte innebär att de är helt ensamma på arbetsplatsen vid dessa tillfällen. Det finns inte några stadsövergripande riktlinjer som reglerar ensamarbete för medarbetare i kommunala förskolor. Lokala rutiner för vikariebemanning finns framtaget i stadsdelarna och i vissa stadsdelar finns även rutiner för ensamarbete. Generellt lämnas inte barn ensamma med vikarier.

Får förskolepersonalen utbildning i hur man kan märka/upptäcka om ett barn har blivit utsatt för övergrepp?

Under året har förskoleförvaltningen initierat utbildningsinsatser inom området för medarbetare i kommunal förskola. Exempelvis har Barnafrid hållit föreläsningar för representanter från stadsdelsförvaltningarna för att öka kunskapen om våld mot barn och barns rätt till stöd och skydd.²Barnafrid, en del av Linköpings universitet, har utvecklat ett basprogram om våld mot barn och unga, inklusive sexuella övergrepp.

Representanter från stadsdelsförvaltningarna har även deltagit i föreläsningar genom Region Stockholms Elevhälsportal, som erbjuder verktyg för hälsofrämjande arbete inom förskola och skola.³Portalen omfattar sex moduler, inklusive förebyggande arbetsätt mot barns sexuella utsatthet och stärkande av barns kroppsliga integritet.

Flera stadsdelsförvaltningar har ett pågående samarbete med dessa aktörer för att utveckla det förebyggande arbetet och fortbilda medarbetare i att identifiera och möta barn som riskerar att fara illa.

Om övergrepp på ett barn i förskolan skulle uppdragas; hur ser rutinerna ut för det.

Stadens riktlinjer *Säker förskola, riktlinjer för barnsäkerhet i Stockholms stads kommunala förskolor*⁴, innehåller rutiner och

² [Basprogram om våld mot barn och unga - Barnafrid](#)

³ [Elevhälsportalen förskola](#)

⁴ [akutmatris_forskolan2.pdf](#)

akutmatis i händelse av att övergrepp på barn misstänks eller uppdagas.

Sammanfattningsvis ser förvaltningen att det pågår ett aktivt arbete för att stärka kompetensen hos förskolans medarbetare i att identifiera barn som befinner sig i riskmiljöer eller utsatthet. Arbetet med att stötta barn i utsatta situationer är ett prioriterat utvecklingsområde inom Stockholms stads kommunala förskolor. Förskoleförvaltningen planerar att inleda samarbete med BRIS (Barnens Rätt i Samhället) för att stärka medarbetarnas kunskap och förmåga att hantera svåra samtal med vårdnadshavare som en del av det förebyggande arbetet.⁵ Detta samarbete är en viktig del av förskolans arbete med tidiga insatser för att utveckla verksamheten och stödja medarbetarna inom området.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att förskolenämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Gunilla Davidsson
Förvaltningsdirektör
Förskoleförvaltningen

Katarina Odén-Ryhede
Avdelningschef
Förskoleförvaltningen

Bilagor

1. Skrivelse Rutiner i förskolan

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn

Gunilla Davidsson, Förvaltningsdirektör
Katarina Odén-Ryhede, Avdelningschef

Datum

2025-02-03
2025-02-03